

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ: КОНЦЕПЦІЇ, СТРАТЕГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ РОЗВИТКУ

Матеріали XI Міжнародної
науково-практичної конференції

25-26 травня 2018 року
м. Хмельницький

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Хмельницька обласна рада
Хмельницька міська рада
Академія економічних наук України
Білоруський державний економічний університет (Білорусь)
Європейський науковий фонд інституту інновацій (Польща)
Ризька Міжнародна вища школа економіки
та управління RISEBA (Латвія)
Поліський державний університет (м. Пінськ, Білорусь)
Університет м. Жиліна (Словаччина)
Університет Технології та Природознавства в Бидгощі (Польща)
Хмельницька обласна організація Співки економістів України
Хмельницьке обласне товариство «Знання» України
Хмельницький обласний благодійний фонд «Наука і культура»

Управління економічними системами: концепції, стратегії та інновації розвитку

Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції
25-26 травня 2018 року, м. Хмельницький

Хмельницький

2018

–правила визначення доходу від реалізації об'єкта основних засобів залежать від строку використання такого об'єкта на момент його продажу.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755»VI [Електронний ресурс]: Закон України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?Nreg=2755-17>.

2. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України № 1204 від 26.09.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0389<01>.

3. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: наказ Міністерства фінансів України № 39 від 25.02.2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.

4. Башнянин Г. І. Політика управління необоротними активами малих і середніх підприємств / Г.І. Башнянин, О.І. Завійська, О.І. Дунас, Т.О. Коропецька, Г.Є. Шпаргало // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.8. – С. 162-167. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlut_2012_22.

5. Золотухіна Т.І. Особливості обліку основних засобів на малих підприємствах / Т.І. Золотухіна // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . – 2016. – № 12(2). – С. 67-69. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2016_12%282%29_17.

6. Основні засоби в обліку підприємства-єдиноподатника // Податки та бухгалтерський облік. – 2017. – №94. – С.7

УДК 657.47

Л.В. ОВОД, В.О. СОБКО

Хмельницький національний університет

ВИТРАТИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЇХ ФОРМУВАННЯ

Сучасні реалії функціонування аграрного сектору економіки посилюють вимоги до ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. Її підвищення багато в чому залежить від сформованої системи управлінського обліку витрат підприємства, що являє собою сукупність взаємопов'язаних елементів, методів і механізмів, за допомогою яких узагальнюються процеси обліку постачання, використання ресурсів, вирішуються стратегічні і тактичні завдання.

При цьому, постійне удосконалення методів і форм управління витратами, побудови адаптивних структур управління, сприяння їх гнучкості, забезпечення достовірною інформацією керівників для прийняття ефективних управлінських рішень з урахуванням специфіки аграрного виробництва є важливою передумовою підвищення фінансових результатів господарювання [2, с. 232].

Сільське господарство як галузь має низку особливостей, що значною мірою визначають склад і класифікацію витрат аграрних підприємств. Водночас, як і в інших галузях народного господарства, тут діють загальні економічні закони, хоча вони виявляються саме з урахуванням цих специфічних особливостей [3].

1. В сільському господарстві дія економічних законів тісно переплітається з дією природних законів, тому, що засобами виробництва тут є живі організми рослини і тварини, які розвиваються згідно з біологічними законами.

2. Головним засобом у сільськогосподарському виробництві виступає земля. Для аграрних підприємств вона головний і незамінний засіб виробництва.

3. Аграрні підприємства працюють в умовах ризику та невизначеності, оскільки на ефективність виробництва значно впливають природні умови.

4. Виробництво в аграрних підприємствах діє на значній території. Територіальний спосіб виробництва пов'язаний з великим обсягом перевезень і техніки, матеріалів (насіння, пальне, добрива), і виробленої продукції (зерно, цукровий буряк, картопля).

5. Важливою особливістю роботи аграрних підприємств є те, що вироблена ними продукція й надалі бере участь у процесі виробництва. Як засоби виробництва використовують насіння і садивний матеріал (зерно, картопля), корми, а також значна частина поголів'я тварин на відновлення і розширення основного стада та приводять до підвищення витрат на виробництво.

6. Однією з головних особливостей є те, що в сільському господарстві, зазвичай, пересуваються засоби виробництва (трактори, машини, комбайни, сільськогосподарська техніка), а предмети праці (рослини) перебувають на одному місці. Це зумовлює велику потребу в енергетичних ресурсах і кількості техніки.

Система управління витратами не може функціонувати без урахування факторів, які на неї впливають. Найчастіше ці чинники розподіляють на дві групи, а саме: фактори зовнішнього та внутрішнього середовища (табл. 1). [2, с.234].

Таблиця 1

Основні фактори впливу на формування витрат виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції

Фактори внутрішнього середовища	Фактори зовнішнього середовища
<ul style="list-style-type: none"> - розміри підприємства; - спеціалізація підприємства; - обсяги і структура виробництва; - технологія виробництва; - форми організації виробництва; - методика обліку, аналізу, планування і контролю витрат; - ефективність використання ресурсів; - особливості формування фінансової політики підприємства; - стратегія розвитку підприємства; - впровадження прогресивних технологій і науково обґрунтованих методів господарювання та ін. 	<ul style="list-style-type: none"> - природно-кліматичні умови; - диспаритет цін на аграрну і промислову продукцію; - монополізм переробних і торговельних підприємств; - вартість ресурсів; - рівень податкового навантаження; - державна підтримка аграрних підприємств; - розвиток виробництва вітчизняної сільськогосподарської техніки; - вартість і умови залучення фінансових ресурсів; - доступність страхування; - державне регулювання аграрного ринку; - рівень конкуренції; - рівень інфляції та ін.

Ступінь впливу різних факторів на формування витрат неоднаковий, може бути прямий або опосередкований. Однак, нехтування будь-яким з них може призвести до зниження ефективності господарювання. Тому ефективна система управлінського обліку витрат має ґрунтуватись на дотриманні наступних принципів: безперервності; періодичності; економічної обґрунтованості та достовірності; системного підходу; бюджетного (кошторисного) методу управління витратами, собівартістю й дохідністю підприємства; взаємодії підрозділів підприємства через дані бюджетів; оцінки результатів діяльності підрозділів на основі бюджетів і внутрішньої звітності; участі персоналу підприємства в процедурах управління витратами; мінімальної трудомісткості; пріоритету стратегічних цілей перед поточними завданнями; принципу наскрізної уніфікованої стабільної систематизації та кодування всіх планово-облікових номенклатур [4].

На основі дотримання зазначених принципів система обліку витрат повинна забезпечити менеджерів підприємства такою інформацією, яка дозволить:

- приймати управлінські рішення з урахуванням їхніх економічних наслідків;
- контролювати витрати у зіставленні з нормами;

- формувати економічну стратегію;
- оцінювати формування собівартості та прибутку протягом виробничого періоду;
- оцінювати витрати в розрізі структурних підрозділів підприємства;
- приймати рішення стосовно доцільності здійснення окремих виробництв, ефективності використання ресурсів [5, с. 347].

З методичного боку особливістю формування витрат сільськогосподарських підприємств є використання певного переліку видів, елементів і статей витрат, що пропонуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 [1] та Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. Водночас, управлінський облік витрат на аграрних підприємствах передбачає їхню диференціацію за видами, місцями та центрами відповідальності, статтями й елементами обліку витрат. Місце витрат — це місце їхнього формування (робоче місце, група робочих місць, дільниця). Під центром відповідальності розуміють організаційну єдність місць витрат з центром, відповідальним за їх рівень [5, с. 348].

Висновки. Діяльність підприємств аграрної сфери пов'язана з ризиком і невизначеністю та суттєво відрізняється від інших галузей народного господарства, що й зумовлює особливості управлінського обліку витрат. При цьому в умовах постійного зростання розміру витрат, особлива увага з боку керівництва сільськогосподарських підприємств повинна приділятися ефективності їх формування. Саме тому проблема побудови ефективної системи управлінського обліку витрат повинна стати пріоритетом розвитку кожного підприємства, що сприятиме підвищенню прибутковості господарювання.

Література

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
2. Захарова Н. Ю. Особливості формування витрат аграрних підприємств / Н. Ю. Захарова // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2014. - № 4. - С. 232-236.

3. Оченаш В. А. Оцінка ефективності витрат на виробництво окремих видів продукції на сільськогосподарських підприємствах України / В. А. Оченаш // Ефективна економіка. - 2013. - № 11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_11_70.

4. Чичуліна К. В. Удосконалення системи управління витратами на сільськогосподарських підприємствах / К. В. Чичуліна, О. С. Петровець. // Ефективна економіка. - 2015. - № 5. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_5_30

5. Щєбликіна І. О. Управління витратами сільськогосподарських підприємств / І. О. Щєбликіна, З. В. Щєбликіна, Т. Р. Джемалядінова // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2013. - № 1(3). - С. 344-350. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2013_1_3_49.

УДК 657.1

А.М. ОГНЕВА

Хмельницький національний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТООБОРОТУ ПЕРВИННИХ ТА ЗВЕДЕНИХ ОБЛІКОВИХ ДОКУМЕНТІВ

Бухгалтерський облік як процес розпочинається з виявлення, вимірювання і реєстрації фактів, дій і подій з метою отримання інформації про господарські операції. Суцільне і безперервне спостереження за всіма господарськими операціями на підприємстві здійснюється за допомогою документування, яке є важливою ланкою в ланцюгу функціонування бухгалтерського обліку.

Документ (лат. *dokumentum*) буквально означає свідоцтво, доказ. У широкому значенні під документом розуміють матеріальний носій, що його використовують у процесі спілкування, на якому за допомогою різних засобів і способів зафіксовано в доцільній для сприйняття формі інформацію. Бухгалтерський документ - письмове свідоцтво певної форми і змісту, яке містить відомості про господарську операцію і є доказом її здійснення.

Порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) незалежно від форм